

HASTA HAKLARI

LEFKOŞA DEKLARASYONU

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir

ALLIANCE
FOR HEALTH
SAğLIK İÇİN BİRLİKTE

EVRENSEL HASTA HAKLARI DERNEğİ
UNIVERSAL PATIENT RIGHTS ASSOCIATION

İMİZACI OLUN!

Hasta Hakları Lefkoşa Deklarasyonu

İlke ve değerleri
birlikte yaşatalım.

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir

1

İNSAN ONURU, SAYGI, SAĞLIK VE EŞİTLİK HAKKI

Her birey; insan onuruna saygı, eşitlik ve hakkaniyet ilkeleri doğrultusunda, zamanında, erişilebilir, güvenli, kaliteli, saygılı, şefkatli ve kültürel değerlere duyarlı hizmetleri alma hakkına sahiptir. Hiç kimse; dili, dini, inancı, etnik kökeni, cinsiyeti, cinsel yönelimi, cinsiyet kimliği, yaşı, engelliliği, ekonomik veya sosyal durumu ya da herhangi başka bir nedenle sağlık hizmetlerinden yararlanmada ayrımcılığa uğratılamaz.

**Sağlık hakkı herkes içindir.
Ayrımcılığa yer yoktur.**

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

2

HEKİMLERİN MESLEKİ BAĞIMSIZLIK HAKKI

Hekimlerin klinik ve mesleki bağımsızlığı korunmalıdır.

Klinik kararlar siyasi, idari, ticari veya ekonomik çıkar ve baskılardan etkilenmemeli; meslek etiğine, güncel bilimsel bilgilere, hasta haklarına ve hastanın aydınlatılmış tercihlerine uygun biçimde verilmelidir.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

3

GÜVENLİ ÇALIŞMA ORTAMI VE ŞAĞLIKTA ŞİDDETİN ÖNLENMESİ HAKKI

Her birey, sağlık hizmeti sunumu sırasında güvenli, saygılı ve şiddetten uzak bir ortamda hizmet alma hakkına sahiptir.

Sağlık kuruluşlarında her türlü fiziksel, sözel, psikolojik, cinsel ve ekonomik şiddet ile ayrımcı, aşağılayıcı veya tehdit edici davranışlar önlenmeli, şiddete maruz kalan hastalar ve sağlık çalışanları korunmalı, gerekli hukuki ve idari mekanizmalar etkin şekilde işletilmelidir.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

4

SAĞLIK EMEKLİLERİNİN KORUNMASI VE DESTEKLENMESİ HAKKI

Tüm sağlık emekçilerinin adil ücrete, makul çalışma sürelerine, yeterli dinlenmeye ve sürekli mesleki gelişime erişimleri güvence altına alınmalı; fiziksel ve ruhsal iyilik hâlleri korunmalıdır.

Sağlık emekçilerinin korunması ve desteklenmesi, toplum sağlığının korunmasının ayrılmaz bir parçasıdır.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

5

BİLGİLENDİRİLMEME HAKKI

Hastalar; tanıları, hastalıklarının seyri, önerilen tedaviler, bu tedavilerin riskleri ve olası yararları, alternatif tedaviler ile tedavi uygulanmamasının sonuçları hakkında anlayabilecekleri bir dilde eksiksiz olarak bilgilendirilmelidir.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

6

AYDINLATILMIŞ ONAM HAKKI

Aydınlatılmış onam yalnızca imzalanan bir belge değil; hastanın anlayabileceği şekilde bilgilendirilmesini, soru sorabilmesini ve özgür iradesiyle karar verebilmesini içeren bir iletişim sürecidir.

Acil durumlarda hastanın iradesini açıklayamadığı ve gecikmenin yaşamı veya sağlığı açısından ciddi bir tehlike oluşturduğu hâller dışında, hiçbir tıbbi girişim hastanın özgür iradesiyle verdiği aydınlatılmış onamı olmaksızın gerçekleştirilemez.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

7

TEDAVİYİ KABUL VEYA REDDETME HAKKI

Hastalar, gerekli
bilgilendirmenin ardından
önerilen tedaviyi kabul etme
veya reddetme hakkına
sahiptir.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir.
İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve
Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır
ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda
değildir.

8

MAHREMİYET VE GİZLİLİK HAKKI

Her hasta, sağlık hizmetinin sunumu sırasında özel yaşamına, bedensel mahremiyetine ve kişisel alanına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir. Muayene, tanı ve tedavi süreçleri mahremiyeti sağlayan uygun koşullarda yürütülmeli; bu süreçte öğrenilen bilgiler gizli tutulmalıdır.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

9

SAĞLIK KAYITLARINA ERİŞİM HAKKI

Her hasta, sağlık kayıtlarını
inceleme, kayıtların
kopyasını alma ve
kayıtlardaki yanlış bilgilerin
düzeltilmesini isteme hakkına
sahiptir.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir.
İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve
Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır
ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda
değildir.

10

HEKİM VE DİĞER SAĞLIK PROFESYONELLERİNİ SEÇME VE İKİNCİ GÖRÜŞ ALMA HAKKI

Hastalar, hekimlerini ve diğer sağlık profesyonellerini seçme, sağlık kuruluşlarını değiştirme ve uygun koşullarda ikinci görüş alma hakkına sahiptir.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

11

GÜVENLİ VE KALİTELİ SAĞLIK HİZMETİ HAKKI

Her hasta, sağlık hizmetinin sunumu sırasında önlenabilir zararlardan korunma ve gerekli hasta güvenliği önlemlerinin alınmasını isteme hakkına sahiptir.

Sağlık hizmetleri; yeterli insan gücü ve donanımın bulunduğu uygun koşullarda, mesleki standartlara ve kalite gerekliliklerine uygun biçimde sunulmalıdır.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

12

SAĞLIK HİZMETLERİNDE SÜREKLİLİK HAKKI

Sağlık hizmetleri kesintisiz, planlı, sistemli, güncel ve sürdürülebilir biçimde sunulmalıdır.

Hastanın farklı kurumlar veya sağlık profesyonelleri arasındaki geçişlerinde bakımın sürekliliği korunmalıdır.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

13

KIRILGAN GRUPLARIN KORUNMASI HAKKI

Çocuklar, yaşlılar, gebeler, engelli bireyler, kronik hastalığı olanlar, ruh sağlığı hizmeti alan bireyler ile sağlık hizmetlerine erişimde dezavantaj yaşayabilecek diğer kişi ve gruplar, ihtiyaçlarına uygun koruyucu ve destekleyici mekanizmalardan yararlanma hakkına sahiptir.

*Herkes için
eşit, kapsayıcı
ve ulaşılabilir
sağlık hizmeti.*

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

14

ACİL SAĞLIK HİZMETİ HAKKI

Gerçek acil sağlık hizmetleri; ödeme gücü, sigorta durumu veya sosyal statü gözetilmeksizin derhal sunulmalıdır.

Her an,
herkes için,
yaşam
önceliklidir.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

15

KANITA DAYALI VE UYGUN TEDAVİ HAKKI

Her hasta, güncel tıp biliminin kabul ettiği, bilimsel kanıtlara dayalı ve etkinliği kanıtlanmış en uygun tedaviye erişim hakkına sahiptir.

Tanı ve tedavi kararlarında hastanın yararı, aydınlatılmış tercihleri ve onamı esas alınmalıdır.

Etkinliği kanıtlanmamış uygulamalar hastalara standart tedavi olarak sunulmamalıdır.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

16

AĞRI VE GEREKSİZ ACIDAN KORUNMA HAKKI

Her hasta; önlenabilir ağrı, acı ve gereksiz fiziksel veya psikolojik sıkıntıdan korunma hakkına sahiptir.

Sağlık hizmetleri; hastanın yaşı, klinik durumu ve bireysel gereksinimleri dikkate alınarak bilimsel kanıtlara dayalı etkili ağrı değerlendirmesini, ağrı tedavisini ve semptom kontrolünü içermelidir.

Hiçbir hasta, uygun tıbbi bakımla önlenebilecek ağrı veya sıkıntıya maruz bırakılmamalıdır.

Daha az acı,
daha fazla
yaşam kalitesi
için.

Ağrı Kontrolü
Daha İyi Yaşam
Bütüncül Bakım

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

17

BAŞVURU, İTİRAZ VE ŞİKÂYET HAKKI

Her hasta; başvuru, itiraz ve şikâyet hakkına sahiptir.

Başvuru, itiraz ve şikâyetle bulunulabilecek mekanizmalar erişilebilir, bağımsız, tarafsız ve etkili olmalıdır.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

18

DİJİTAL SAĞLIK VE YAPAY ZEKÂDA HAKLAR

Yapay zekâ ve dijital sağlık teknolojileri; insan denetimi, şeffaflık, güvenlik, veri gizliliği ve hesap verebilirlik ilkeleri doğrultusunda yalnızca karar destek aracı olarak kullanılmalıdır.

Hastanın aydınlatılmış onam hakkı korunmalı ve tıbbi tanı ve tedaviye ilişkin nihai klinik sorumluluk, Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'ne kayıtlı ve yetkili hekimde olmalıdır.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

19

KORUYUCU SAĞLIK HİZMETLERİ HAKKI

Her birey; aşılama, tarama programları, sağlık eğitimi ve diğer koruyucu sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkına sahiptir.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

20

ORTAK SORUMLULUK HAKKI

Hastalar ve yakınları; sağlık durumlarına ilişkin bildikleri ölçüde doğru ve eksiksiz bilgi vermek, kendi tercihleri doğrultusunda tedavi sürecine katılmak, sağlık çalışanlarına saygılı davranmak, sağlık kurumlarının işleyişine ilişkin makul kurallara uymak ve sağlık hizmetlerinden başkalarının haklarını engellemeyecek biçimde yararlanmak konusunda sorumluluk taşırlar.

Bu sorumluluklar, hastaların tedaviyi kabul veya reddetme haklarını sınırlandıracak biçimde yorumlanamaz.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

EVRENSEL HASTA HAKLARI DERNEĞİ
UNIVERSAL PATIENT RIGHTS ASSOCIATION

21

PALYATİF VE YAŞAM SONU BAKIM HAKKI

Her hasta; ağrısının giderilmesini, semptomlarının kontrol altına alınmasını ve yaşamının son döneminde insan onuruna uygun palyatif bakım almayı isteme hakkına sahiptir.

Yaşamın
her evresinde
sağlık

Ağrısız Daha İyi Günler

Palyatif Bakım

Yaşamın Her Evresinde Destek

İnsan Onuru

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

22

SAĞLIK POLİTİKALARINA KATILIM HAKKI

Sağlık meslek örgütleri, hasta temsilcileri ve ilgili paydaşlar; sağlık politikalarının hazırlanması ve uygulanması, sağlık verilerinin toplanması ve paylaşılması ile toplum sağlığı profili çalışmalarının denetlenmesi ve değerlendirilmesi süreçlerine etkin biçimde katılmalıdır.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

23

ŞEFFAFLIK VE HESAP VEREBİLİRLİK HAKKI

Sağlık sistemi; karar alma süreçleri, kaynak kullanımı, hizmetlerin sunumu ve elde edilen sonuçlar bakımından şeffaf ve hesap verebilir biçimde yönetilmelidir.

Hasta güvenliği olayları, şikâyetler, hizmet riskleri ve kalite göstergeleri düzenli olarak izlenmeli, değerlendirilmeli ve gerekli iyileştirmeler yapılmalıdır.

Kamu otoriteleri ve sağlık kurumları, hasta mahremiyetini koruyarak topluma açık, erişilebilir ve anlaşılır bilgi sunmalıdır.

Açık
Hesap Verebilir
Güvenli
Daha İyi Sağlık

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

24

SAĞLIK VERİLERİNİN GÜVENLİĞİ HAKKI

Her birey, kişisel sağlık verilerinin hukuka uygun, güvenli, şeffat ve gizlilik esaslarına uygun biçimde korunması hakkına sahiptir. Sağlık verileri, kişinin açık rızası veya yasal zorunluluk dışında üçüncü kişilerle paylaşılamaz.

Sağlık verilerinin bilimsel araştırma, eğitim veya yayın amacıyla kullanılmış etik ve hukuki kurallara uygun olmalı; gerekli izinler ve etik onaylar alınmalı ve hasta mahremiyeti her durumda korunmalıdır.

Bu amaçlarla kullanılan veriler mümkün olduğunca anonimleştirilmelidir. Kimliği belirlenebilir veri, görüntü veya vaka bilgileri, hastanın bu kullanıma yönelik ayrıca alınmış açık rızası olmaksızın yayınlanmamalı veya eğitim materyallerinde kullanılmamalıdır.

- ☒ HASTA HAKLARI
- ☒ ETİK KULLANIM
- ☒ ANONİM VERİ
- ☒ GİZLİLİK
- ☒ TOPLUM YARARI

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

LEFKOŞA TAAHHÜDÜ

Bizler bu Deklarasyonu imzalayanlar olarak;

İnsan onurunu sağlık hizmetlerinin temel değeri kabul edeceğimizi;

Her bireyin eşit, hakkaniyetli, erişilebilir, güvenli ve kaliteli sağlık hizmeti alma hakkını savunacağımız;

Hasta haklarının korunması ile sağlık emekçilerinin haklarının, güvenliğinin ve mesleki – klinik bağımsızlığının birbirinden ayıramayacağını;

Bilimsel kanıtları, tıp etiğini, insan haklarını ve hukukun üstünlüğünü sağlık politikalarının vazgeçilmez temeli olarak kabul edeceğimizi;

Sağlıkta ayrımcılığı, şiddetin, ihmalin ve her türlü hak ihlalinin karşısında duracağımızı;

Sağlık çalışanlarının adil çalışma koşulları, makul çalışma süreleri ve yeterli dinlenme hakkı ile hekimlerin ve sağlık çalışanlarının mesleki gelişimlerinin desteklenmesinin takipçisi olacağımızı,

Şeffaf, hesap verebilir ve katılımcı bir sağlık sisteminin geliştirilmesi için ortak sorumluluk üstleneceğimizi

beyan ve taahhüt ederiz.

Bu Deklarasyonun yaşayan bir belge olduğuna; bilimsel gelişmeler, insan hakları standartları ve toplumun değişen ihtiyaçları doğrultusunda düzenli olarak gözden geçirilmesi gerektiğine inanırız.

Lefkoşa, 2026

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Evrensel Hasta Hakları Derneği ve Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nin sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

İMİZACI OLUN!

Hasta Hakları Lefkoşa Deklarasyonu

İlke ve değerleri
birlikte yaşatalım.

HASTA HAKLARI
LEFKOŞA DEKLARASYONU

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir

